UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS (I ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Informacijska i medijska pismenost				
Šifra/kod	FIL KOI 128	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	II	NPP 2025/2026	
				Studijska godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema.				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	prof. dr. Mario Hibert			
	Kontakt podaci	Kabinet: 159 E-mail: mario.hibert@ff.unsa.ba Telefon: 033 253272	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime	v. ass. Feđa Kulenović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 159 E-mail: fedja.kulenovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253272	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2 seminar 1 komparativna književnost i informacijske nauke (2)/ informacijske nauke + druga studijska grupa vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Informacijska i medijska pismenost se smatra krovnom, edukacijskom i životnom vještinom, a važnost analitičkog mišljenja metakompetencijom u središtu nove obrazovne paradigme 21. stoljeća. Cilj predmeta je objasniti složeni model informacijske i medijske pismenosti kao kombiniran set kompetencija (znanja, vještina, stavova) neophodnih za život u umreženom društvu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Pojam i značaj informacijske i medijske pismenosti. Kategorije i tipovi informacija. Definiranje i artikuliranje informacijskih potreba. Lociranje, pristup i organizacija informacija. Pronalaženje i pretraživanje informacija. Upravljanje informacijama. Informacijsko ponašanje. Evaluacija istraživačkog procesa. Etična upotreba informacija. Intelektualno vlasništvo i koncept autorskih prava. Razumijevanje uloge i funkcija medija u demokratskom društvu. Sloboda govora. Intelektualne slobode. Slobodan pristup informacijama. Cenzura. Privatnost.Vrste i struktura medija. Medijske slobode. Internet i novi mediji. Upotreba medija u svrhu samo-izražavanja i demokratske participacije. Informacijsko-komunikacijske tehnologije i digitalna kompetencija.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG 16.10 - SDG 16.10 - Osigurati javni pristup informacijama i zaštitu osnovnih sloboda u skladu sa nacionalnom legislativom i međunarodnim ugovorima SDG 13.3 - Poboljšati obrazovanje, podizanje svijesti te ljudske i institucionalne kapacitete u području ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe tim promjenama, smanjenja utjecaja i ranog upozoravanja SDG4 – Kvalitetno obrazovanje				
Ishodi učenja	Znanje: Razumijevanje informacija i medija u kontekstu demokratskog diskursa i društvene participacije. Prepoznavanje značaja uloge informacijskih stručnjaka u programima i aktivnostima vezanim za informacijsku i medijsku pismenost.				

	Vještine: Ovladavanje vještinama informacijske i medijske pismenosti u kontekstu cjeloživotnog učenja. Kritičko mišljenje. Kompetencije: Vrednovanje i evaluacija izvora informacija i medijskih sadržaja. Proizvodnja i upotreba informacija i medija.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u informacijsku i medijsku pismenost. Pojam i značaj informacijske i medijske pismenosti.
2.	Građanstvo, sloboda izražavanja i slobodan pristup informacijama, demokratski diskurs i koncept cjeloživotnog učenja. Razumijevanje uloge i funkcija medija u demokratskom društvu.
3.	Mediji i demokratizacija. Informacijsko-komunikacijske tehnologije za društvenu pravdu i razvoj. Informacijska i komunikacijska prava. Sloboda govora. Intelektualne slobode. Slobodan pristup informacijama. Cenzura. Privatnost.
4.	Povijest razvoja interneta. Razvoj, građa i način rada interneta. Digitalna konvergencija. Mrežno informacijsko okruženje.
5.	Kategorije i tipovi informacija. Definiranje i artikuliranje informacijskih potreba. Lociranje, pristup i organizacija informacija. Pronalaženje i pretraživanje informacija. Informacijsko-komunikacijska infrastruktura. Biblioteka i informacijski servisi/sistemi.
6.	Vrste i struktura medija. Medijske slobode. Upravljanje informacijama i medijska pismenost. Vrednovanje informacija i upotreba medija u svrhu samo-izražavanja i demokratske participacije.
7.	Informacijska politika i digitalna demokratija.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Socijalna teorija Mreže. Informacionalizam i umreženo društvo.
10.	Tehnologija i obrazovanje. Informacijsko-komunikacijske tehnologije i digitalna kompetencija.
11.	Učenje u digitalnom okruženju. Informacijsko-komunikacijske tehnologije u obrazovanju. E-obrazovanje. Digitalni jaz.
12.	Jezik novih medija: mogućnosti i izazovi. Ideja strojnog komuniciranja.
13.	Informacijska etika i dileme umreženog društva.
14.	Digitalna ekologija.
15.	Revizija gradiva i zaključna razmatranja

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanje, razgovor, diskusija. Na seminaru se diskutira o problematici informacijske i medijske pismenosti. Na vježbama se studenti upoznaju sa praktičnim tehnikama upotrebe digitalne tehnologije odnosno komunikacijskih alata za kreativno izražavanje, te im se pojašnjava kako vrednovati informacijske usluge i medijske sadržaje
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Pohađanje nastave	20	Max 20%
2.	Evaluacija aktivnosti na seminaru i izvršenih zadaća na vježbama (osma i petnaesta sedmica)	20 + 20	Max 40%
3.	Završni ispit	40	Max 40%
		Ukupno: 100 bodova	100%

Studenti su dužni polagati dva testa u toku semestra (osma i petnaesta sedmica), te do posljednje sedmice nastave predati finalni nacrt za seminarski rad. Na kumulativni ispit izlaze studenti koji tokom semestra ne prikupe minimalno 55 bodova kao i studenti koji kumulativnim ispitom žele popraviti ukupnu ocjenu. Broj osvojenih bodova na kumulativnom ispitu čini 60% ocjene (max: 60 bodova; min. 30 bodova).

Obrazloženje:

1. Studenti su dužni redovno pratiti predavanja, seminar i vježbe. Nastavnik i saradnik će na osnovu evidencije dolazaka na nastavu bodovati prisustvo. (20 bodova: iznad 70% prisustva; 10 bodova: 50%; 0 bodova: ispod 50% prisustva).
2. Završni pismeni ispit: max: 40, min: 20 bodova.
3. Seminar se boduje kroz samostalnu prezentaciju odabrane teme (max: 20, min: 5 bodova)
4. Zadaće na vježbama se boduju sa (max: 20, min: 5 bodova)

Skala ocjenjivanja	Obavezna: 1. Vajzović, E., Hibert, M., Turčilo, L., Vučetić, V. i Silajdžić, L. (2021). Medijska i informacijska pismenost: dizajn učenja za digitalno doba. Sarajevo: Fakultet političkih nauka. 2. Haider, J., Sundin, O. (2022). Paradoxes of media and information literacy: the crisis of information. London: Routledge. 3. Stalder, Felix. The Digital Condition. Cambridge, UK: Politiy Press, 2018. Dopunska: 1. Banek Zorica, M. i Špiranec, S. Informacijska pismenost: teorijski okvir i polazišta. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 2008. 2. Poter, Džejms. Medijska pismenost. Beograd: Clio, 2011. 3. Šimić, J., Špiranec, S. (ur.). Informacijska pismenost: priručnik za student. Mostar: Sveučilište u Mostaru, 2015. 4. Zgrabljić Rotar, N. Digitalno doba: masovni mediji i digitalna kultura. Zagreb: Naklada medijska istraživanja, 2011. 5. Carr, N. Plitko: što internet čini našem mozgu. Zagreb: Jesenski i Turk, 2011. 6. Ford, N. Introduction to information behaviour. London: Facet, 2015. 7. Inglis, F. Teorija medija. Zagreb: AGM; Barbat, 1997. 8. Lanning, S. Concise Guide to Information Literacy. Santa Barbara, CA; Denver, CO: Libraries Unlimited, 2017. 9. Postman, N. Amusing Ourselves to Death: Public Discourse in the Age of Show Business. New York: Penguin,1985
Literatura	Preporučena: 1. Bulger, M., Davison, P. The Promises, Challenges, and Futures of Media Literacy. New York, NY: Data&Society Research Institute, 2018. https://datasociety.net/pubs/oh/DataAndSociety_Media_Literacy_2018.pdf 2. Hobbs, R. Exploring the Roots of Digital and Media Literacy through Personal Narrative. Philadelphia, PA: Temple University Press, 2016. 3. McLuhan, M. Razumijevanje medija: mediji kao čovjekovi produženi. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2008. 4. Samek, T. Librarianship and Human Rights: A Twenty-First Century Guide. Oxford: Chandos Publishing, 2007 5. Stehr, N. Information, Power, Democracy. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. 6. Wardle, C. i Derakhshan, H. Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. Ştrasbourg: Council of Europe, 2017. https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-researc/168076277c 7. Wheeler, T. From Gutenberg to Google: The History of our Future. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2019. 8. York, J. Silicon Values: The Future of Free Speech Under Surveillance Capitalism. London: Verso, 2021.
Napomene	